

GL-bespreking over zzp'ers

1. Inleiding

Er heeft dit voorjaar een GL-bespreking plaatsgevonden over zzp'ers in een klein gezelschap. Een verslag van die bijeenkomst is bijgevoegd. Sindsdien zijn er enkele nieuwe ontwikkelingen. In deze bijeenkomst willen we inventariseren tot welke inzichten de nieuwe ontwikkelingen leiden en in hoeverre bijstelling wenselijk is van de uitkomsten uit onze eerste bespreking.

De belangrijkste nieuwe ontwikkelingen zijn:

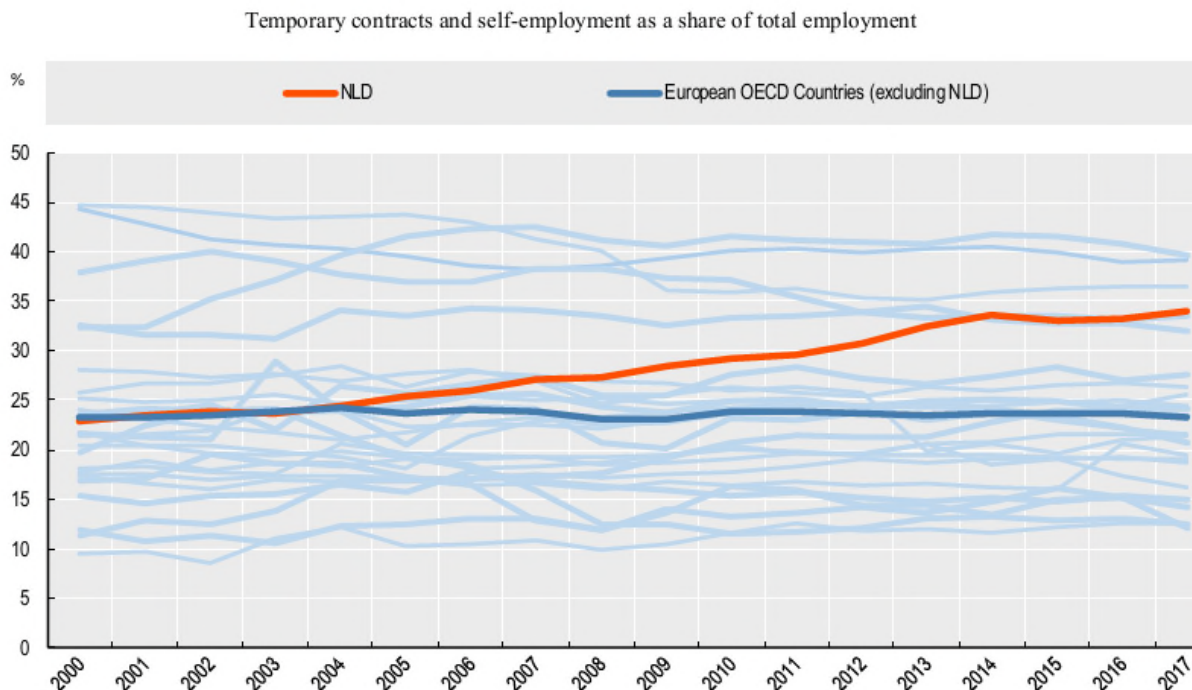
- OECD-onderzoek naar Nederlandse arbeidsmarktontwikkelingen in internationaal perspectief
- De tussenrapportage van de Commissie Borstlap: In wat voor land willen wij werken?
- De kabinetsvoornemens tot nu toe voor concrete maatregelen

Deze ontwikkelingen worden hieronder samengevat. Er zijn steeds linkjes opgenomen naar de uitgebreidere publicaties.

2. OECD-onderzoek naar Nederlandse arbeidsmarktontwikkelingen in internationaal perspectief

1 op de 3 werkenden in Nederland heeft een tijdelijk contract of is zelfstandige ([link](#)). Slechts in 4 OECD-landen was er een groei van het aantal zelfstandigen in de afgelopen 20 jaar en in Nederland was die groei het sterkst. Dit kwam voor 90% door groei van het aantal zzp'ers.

Figure 2.8. "Flexible" work has grown faster in the Netherlands than in most other European OECD countries

Source: OECD calculations based on EU-LFS.

Het voordeel is dat hierdoor meer flexibiliteit ontstaat. Het nadeel is dat de productiviteit gemiddeld achterblijft, onder meer door achterblijvende scholing. Verder zijn de contracten cyclischer en is er

vaak geen bescherming bij werkloosheid, waardoor de automatische stabilisatoren in de economie minder goed werken. Voor kwetsbare groepen ontbreekt de onderhandelingsmacht ten opzichte van werkgevers en ook voor minder kwetsbare groepen zijn risico's die voor alle werkenden gelden vaak onvoldoende verzekerd (zoals ziekte en arbeidsongeschiktheid).

Table 5.1. The self-employed in the Netherlands have some gaps in social protection coverage

Selected social protection coverage for the self-employed in the Netherlands and peer countries.

Country	Old-age	Invalidity	Maternity	Sickness	Accidents at Work	Unemployment
NL	Partial	Voluntary	Partial	Voluntary	Voluntary	None
BE	Full	Full	Full	Full	None	None
FR	Full	Full	Partial	Partial	None	None
DE	Partial	Partial	Partial	Partial	Voluntary	None
DK	Full	Full	Full	Full	Voluntary	Partial
GB	Partial	Partial	Partial	Partial	None	Partial

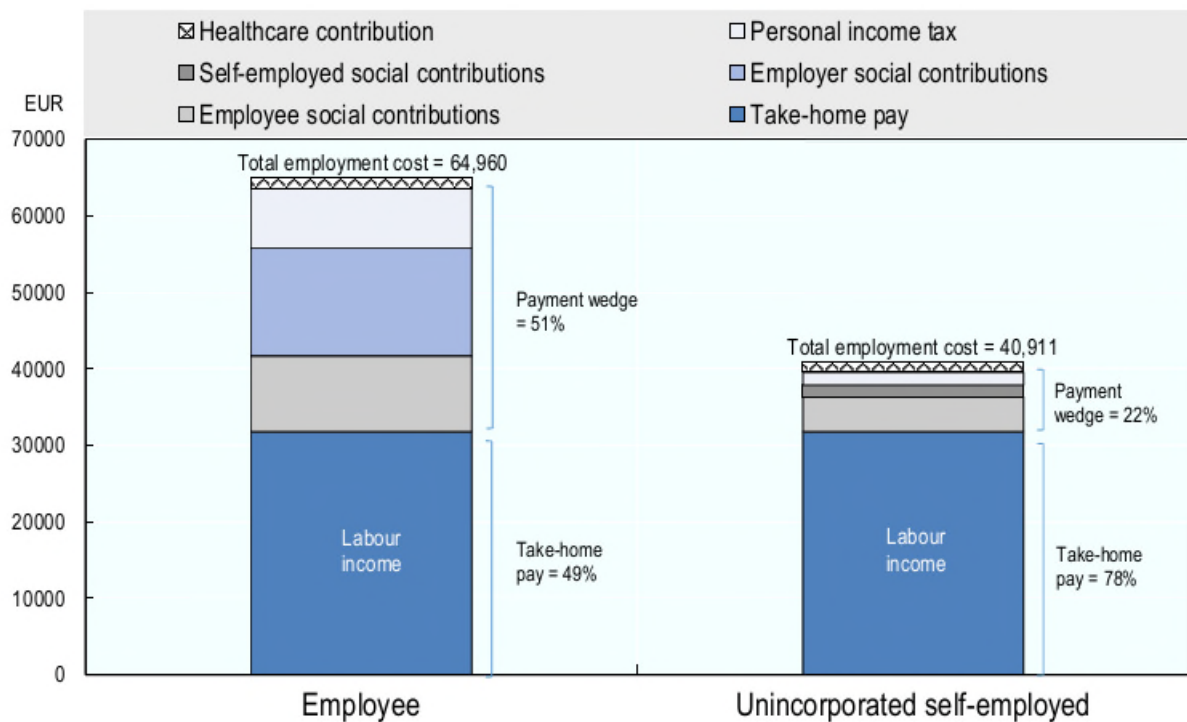
Note: Table refers to statutory access to social protection for the self-employed. Full means the self-employed has access to the full statutory benefit scheme. With partial, the self-employed are entitled to some part of the scheme when a formal employee would receive the entire benefit. None means the self-employed are not entitled to the scheme, and voluntary means there is some way for the self-employed to opt-in voluntarily.

Source: Table adapted from Spasova et al., (2017^[78]).

De OECD geeft aan dat de groei van niet standaard werk in Nederland in internationaal perspectief exceptioneel is. Dit is voor een groot deel het gevolg van de grotere verschillen in te betalen belastingen en premies voor sociale bescherming, waaronder pensioen.

De OECD benadrukt de urgentie van maatregelen om deze verschillen te verkleinen, omdat anders de tweedeling op de arbeidsmarkt zal verslechteren. Dit kan uiteindelijk eindigen in een point of no return, waardoor het stelsel van sociale bescherming zal worden ondermijnd.

Figure 3.2. Decomposition of the total employment cost by employment type: Netherlands (individual take-home pay held constant)

Source: (Milanez and Bratta, 2019^[9])

3. Tussenrapportage van de Commissie Borstlap, zie ook <https://www.reguleringvanwerk.nl/>

Belangrijk uitgangspunt in de tussenrapportage van de Commissie Borstlap is dat regels de waarde van werk moeten zekerstellen voor individu en samenleving, ongeacht de contractvormen en ongeacht of er sprake is van een werknemer of een zelfstandige. De tussenrapportage bevat 10 stellingen. Ik stel voor om in ieder geval de volgende stellingen te bespreken:

- I. Persoonlijke ontwikkeling en scholing is essentieel voor duurzame inzetbaarheid van alle werkenden. Naast werkenden en werkgevers heeft ook de overheid hier een taak.
- II. Voor alle werkenden met een ongelijke onderhandelingspositie moeten vergelijkbare regels gelden om adequate arbeidsvoorwaarden te kunnen bedingen. Daarom moet de groep werkenden met een ongelijke onderhandelingspositie door een duidelijk en handhaafbaar criterium worden afgebakend van zelfstandig ondernemers.
- III. Regels moeten zorgen voor een breed, universeel fundament voor inkomensbescherming van alle werkenden, ongeacht contractvorm. Risico's als arbeidsongeschiktheid, ziekte, ouderdom en scholing worden door alle werkenden en werkgevers gedeeld. Zij lopen immers gelijksoortige risico's. Kostenverschillen tussen contractvormen nemen hierdoor af, waardoor het fundament van de sociale zekerheid beter geborgd blijft.
- IV. Een meer gelijk speelveld voor werkenden wordt bevorderd door verschillen in fiscale behandeling van werkenden te beperken.

Het is mogelijk om een reactie te versturen op de tussenrapportage van de Commissie Borstlap. Eind 2019 wordt het advies van de commissie verwacht.

4. *Kabinetsvoornemens* ([link](#))

- I. Mogelijkheid om persoonlijk ontwikkelbudget aan te vragen voor werkenden en niet-werkenden.
- II. Er komt in 2021 een minimumtarief voor zzp'ers van 16 euro per uur (dit in plaats van het voornemen in het regeerakkoord dat er in dat geval sprake is van een dienstbetrekking; reden is dat dit Europeesrechtelijk minder kwetsbaar is). Doel is om het netto sociaal minimum van 13.577 per jaar te kunnen realiseren bij een 40-urige werkweek, 46 weken per jaar en 67% declarabele uren (= gemiddeld).
- III. Nieuwe leidraad van ACM voor zzp'ers en collectieve afspraken over minimumtarieven ([link](#)).
- IV. Wet arbeidsmarkt in balans verkleint kostenverschillen tussen vaste en flexibele contracten (WW-premie hoger voor flexibel personeel en werkgeverspremie pensioen voor payrollers).
- V. Loondoorbetalingsverplichting bij ziekte voor werkgevers wordt makkelijker, duidelijker en goedkoper.
- VI. Wettelijke verzekeringsplicht van zelfstandigen tegen het arbeidsongeschiktheidsrisico.
- VII. Het kabinet zal bezien hoe zelfstandigen vrijwillig kunnen aansluiten bij de pensioenregeling in de sector of onderneming waar zij werken. De SER adviseert sociale partners en zelfstandigenorganisaties in sectoren mogelijkheden als auto enrollment, variabele inleg of verplichtstelling te onderzoeken.
- VIII. Er komt in 2021 een zelfstandigenverklaring met opt-out voor loonbelasting, werknemersverzekering, pensioen en cao voor zzp'ers met een tarief van minimaal 75 euro per uur, een maximale overeenkomst van een jaar, inschrijving KvK en ondertekening door opdrachtgever en opdrachtnemer met tekst dat partijen niet beogen een arbeidsovereenkomst te sluiten.
- IX. Verduidelijking wanneer er sprake is van gezag via beleidsbesluit.
- X. Opdrachtgeversverklaring: zekerheid over kwalificatie arbeidsrelatie via webmodule.

5. **Discrepanties tussen tussenrapportage, kabinetsvoornemens en verslag GL-bijeenkomst**

1. **Persoonlijk ontwikkelbudget voor alle werkenden was nog niet in het GL-verslag opgenomen.**

- **Bespreken:** willen we een persoonlijk ontwikkelbudget voor alle werkenden omdat hiermee de arbeidsmarktkansen van zelfstandigen en van flexibel personeel worden verbeterd.

2. **Vershil in fiscale behandeling zelfstandigen en werknemers verkleinen**

- **Bespreken:** willen we de specifieke fiscale voordelen voor zelfstandigen afschaffen omdat deze fiscale arbitrage slecht is voor de stabiliteit van de economie en het stelsel van sociale bescherming ondermijnt? Zo ja, wanneer? Direct voor nieuwe zzp'ers en geleidelijk voor overige groepen ivm inkomenseffecten?

<i>Commissie Borstlap</i>	<i>Kabinetsvoornemens</i>	<i>Verslag GL bijeenkomst</i>
Verschillen in fiscale behandeling beperken met oog op gelijk speelveld en voorkomen vergroten ongelijkheid	-	Discussie over afschaffen fiscale voordelen

3. **Universeel fundament inkomensbescherming alle werkenden**

- **Bespreken:** Willen we dat voor alle werkenden een gelijke bescherming geldt bij een zelfde risico? Of willen we alleen een minimumloon-gerelateerde verzekering regelen?
- Is ondernemersvrijheid wenselijk bij hoge tarieven (opt-out) of gaat voorkomen uitholling sociale bescherming voor (goede risico's betalen niet mee)?

<i>Commissie Borstlap</i>	<i>Kabinetsvoornemens</i>	<i>Verslag GL bijeenkomst</i>
Universeel fundament inkomensbescherming alle werkenden	AOV verzekeringsplicht Brede opt out bij hoge tarieven, Vrijwillige aansluiting zelfstandigen bij pensioenregeling sector (evt auto enrollment)	Verplichte verzekering bij ziekte en AOV (minimumloon gerelateerd), Evt auto enrollment pensioen met opt-out

4. **Arbeidsrecht moet gelden voor alle werkenden met een ongelijke onderhandelingspositie**

- **Bespreken:** Hoe meer gelijk je het beschermingsniveau wilt trekken en hoe meer fiscale voordelen je wilt afschaffen, hoe hoger het tarief minimaal moet zijn. Welk tarief is wenselijk? Tarief van 16 euro is te laag (gekoppeld aan bijstand, maar werken moet lonen)

<i>Commissie Borstlap</i>	<i>Kabinetsvoornemens</i>	<i>Verslag GL bijeenkomst</i>
Afbakenen groep werkenden met ongelijke onderhandelingspositie / werk moet lonen	Minimumtarief 16 euro ACM-leidraad	Minimumtarief echte ondernemer 1,5 keer minimumloon op jaarbasis en voorwaarde van meerdere opdrachtgevers Alternatief is een minimumtarief gerelateerd aan het cao-loon om race to the bottom te voorkomen

5. **Overige maatregelen:**

- **Bespreken:** Bijvoorbeeld overheid gaat zich als goed opdrachtgever gedragen door ten minste cao-tarieven plus premies te betalen aan zelfstandigen, uitzendkrachten etcetera?